

Kulturális-közéleti havilap, harminckilencedik évfolyam

2012 december Hónapló

Parászka Boróka: Mackó úr

Eltűnő ország Magyarország, gondolhatta az átutazó novemberben, ködfoltból ködfoltba suhanva az autópályán. Az elfehéredések között időnként egészen derűsen kisütött a nap, beláthatóvá váltak a távok, a honnan hova, mettől meddig. Aztán megint belefutás a ködbe, elpárolog a fény, elvesznek a kilométerjelzők, a helységnévtáblák, a feliratok. Elvész az egész világ kis időre. Egy kicsit van, egy kicsit nincs, majd megint van, megint nincs Magyarország. Csak errefelé, az alföldön ilyen a köd. A hegyi ember ahhoz van szokva, hogy az elsötétülés, a beködösülés tömör, végleges, nincs lebegtetés, újra felbukkanás. Beáll a köd a völgybe, beleakad a hegyhátba, és ott áll, nem lehet átmenni rajta, csak nekiütközni. Vagy világosság van, vagy sötétség, nincs lebegtetés.

Az alföldi köd engedékeny, a kirajzolódásokkal és elpárolgásokkal a világ mutat is valamit meg nem is. Egy darabig azt lehet olvasni, hogy Debrecen, Hajdúszoboszló meg Nyíregyháza hány kilométer, aztán semmit se lehet látni, legfeljebb a fényes feliratot, hogy a követési távolságot jó lesz megtartani.

Várjuk a következő útmutató táblát, de egyszer csak előbukkant a ködből a fénybe két egymáshoz hajló férfi alakja. Férfi barátok ékelődtek a Debrecen és Hajdúszoboszló tábla, valamint a felszólítás közé, hogy kössük be a biztonsági övünket. Köd előttük, köd mögöttük, ott tündököltek az alföldi fényben, ami akadálymentesen szétterül két elsötétülés között. Volt valami felirat is a kép alatt, magyarázat arról, hogy ki ez a két férfi. Ők tették tönkre az országot, vagy valami ilyesmi. Izzadságos mondat, mi pedig haladunk, nem akad meg rajta a szem. Megelégszik az élménnyel, hogy egy ideig nem látott, aztán most íme, kicsit lőn világosság. És az érzettel, hogy ebben a lát–nem lát országban megint felvillant valami, kis férfibarátság, összehajolás, egymásra hallgatás–nézés. Kell az élmény, nem lehet tudni, mit hoz a következő kanyar.

A ködökhöz is meg a férfiportrékhöz is edzett errefelé az utazó. Hány és hány acélos tekintetű plakát- és államférfi nézett keresztül már a legsűrűbb ködökön is. Magányos plakáthősök, arcok, akik felkúsztak a hirdetőoszlopokra, és ott ragadtak. Megszokott itt, hogy fentről nem néznek senkire és semmibe. Egy ideig tündökölnek, aztán megkopnak, megfoszlanak, rárohadnak a hirdetőoszlopokra. Addig, amíg más fel nem kérezkedik. Akkor jönnek a szolgálatos takarító- és ragasztóbrigádok. Lekaparják a régit, felnyalják az újat. Ha nagyon sokat kell kaparni és bő nyállal kell nyalni, akkor azt rendszerváltásnak (plakátforradalomnak) hívják mostanában Magyarországon.

Felbukkan tehát a ködből két férfiarc, akik nem a semmibe néznek, és nem fentről le, ahogy azt a helyi hagyományok követelik. Hanem egymásra és egymásnak, semmi plakátprotokoll. Rajta vannak kapva. Állítólag az országrontáson, legalábbis az átfutott felirat szerint, a kép azonban inkább valami intimitásról beszél. Olyanok, mint akik véletlenül kerültek ide, mint akik nem felkapaszkodtak és nem felnyalattak, mint akik csak úgy véletlenül villannak fel, két köd és egy

napsütés között.

Akármennyire is átutazó az ember Magyarországon, főleg ha nagy, sötét erdei és völgymélyi ködökhöz szokott, azért persze pontosan tudja, hogy ez a két figura nem a férfibarátság népszerűsítésére rendeltetett az út szélére. A felirat ugyan alig olvashatóan ott fityeg a plakáton, de nem attól függ, hogy mit gondolunk róluk. Még csak nem is az egymáshoz hajolásuktól, vagy attól, hogy kilógnak a plakáttörténelemből. Mindketten olyan miniszterelnökök, akiket vakartak már le a hirdetőfelületről, nem is akárhogyan. És most is azért nyalták fel őket látható helyre, hogy aztán mindenki szeme láttára és okulására tépjék le és szét az arcmásukat. Pofonegyszerű képháborús logika. De vajon van-e élet a plakátokon túl? Le lehet-e jönni, és érdemes-e újra felmenni?

A hegy-völgyi tapasztalat szerint el kell mondani, így Magyarországon átutazóként, hogy van élet a plakátokon, a felnyalásokon és letépéseken túl. Néhány évvel ezelőtt Erdélyben totálissá vált a plakátháború. Minden kimerevedett, minden jelszavasítva, jelképesítve lett. Ha nem Erdélyről beszélénk, megkockáztatnánk, hogy mindenki karót nyelt, de ez nálunk meglehetősen vészjósló történelmi örökséget elevenít fel. Eddig azért nem jutottunk el, fogalmazzunk úgy: az arcok nagy háborújában látni lehetett, hogyan válik arctalanná a vidék, hogyan hal bele mindenki a saját képének fáradhatatlan felmutatásába.

És akkor, egyszer csak valami történt. Nem túl nagy dolog, talán csak annyi, hogy valaki önként lejött a számára kijelölt és felkent magasságokból, vagy perspektívát váltott, kilépett a keretek közül, vagy egyszerűen oda fordította a fejét. Aprócska gesztus, alig észrevehető, egy lépés sokkal inkább hátra, mint előre.

Évtizedeken keresztül mindenki csak úgy szólította, hogy elnök úr. Elnöki hivatalnak hívták a háromszobás magánházat, ahova aktatáskájával naponta bekocogott. Az elnök úr kávéját vitték be neki reggelente. Elnök úr – ködlött körülötte a sűrű, feloldhatatlan megszólítás.

És egyszer csak ebből a sűrűségből, az elnöki hivatalból és az elnöki kávéillatból előlépett Markó úr. Egy plakátmentes arc, egy saját tulajdonú név. A hivatal is meg a kávé is megmaradt, nem történt végzetes levakarás, mégis minden megváltozott. Markó úr többdimenziós lett, nem úgy, mint korábban pontosan megszerkesztett és rögzített egysíkú plakátjai. Körbe lehetett járni, közel lehetett hozzá menni vagy el lehetett tőle távolodni. Markó úr környezete felszabadult a mozgás lehetőségétől. Volt, aki közeledett, és volt aki távolodott. Egyre többször hangzott el a megszólítás is, hogy Markó úr. Egyrészt azért, mert sokaknak kifejezetten örömet okozott a leszámolás az elnökurazással, másrészt azért, mert Markó úr megszólítható lett. Visszaszól, válaszolt, és a sokéves néma plakátolások kora után eljött a kérdések és válaszok kora. Markó úr divatba jött, mert lejött a plakátokról, kijött az elnökúr-ködből. A felszabadulás biztos jele az volt, amikor egyre többen mondták ki, sokszor csak úgy, a kimondás kedvéért, hogy Béla. Ez az, amit errefelé, a völgyek és meredélyek vidékén olyan kevesen gondoltak volna, hogy egy Béla hiányzik a leginkább ide.

Mostanában egyszerűen nem tudnak errefelé betelni az emberek Markóval, sőt mi több, Bélával, aki egyszer elnök úr volt, de már lejött. Azzal az élménnyel, hogy le lehet jönni, ki lehet szállni. Hogy be lehet mutatkozni úgy, hogy Markó. Markó Béla. Megjelent novemberben egy interjúkötet is a divatba jött Markó Bélával. Lesz még ilyen, mert Markó Béla most itt a divat, mindenki kérdez, és mindenkinek válaszol. Mégsem sok ez a jóból: az ember, aki visszajött. Van mit kibeszélni, megkérdezni és megválaszolni. Megejtő figyelni, hogyan szabadulnak fel az emberek a nagy közös elnökurazás alól.

Az első kérdezz-felelek kötet, az *így működik Markó Béla* csak félig valódi könyv, félig e-book,

mert Markó nemcsak Béla és nemcsak egyszer volt elnök úr, hanem körbejárható 4 D-s valóság, aki szeret haladni a korrallal, ha már így megelevenedett. Novemberben mutatták be ezt a kiadványt, bizonyítékát annak, hogy a plakátokon túl és csak ott van igazán élet. Az emberek szemérmesen, fegyelmezetten, de kíváncsian fogadták a bemutatót. Mindenki eljött, akit az elnökurazás igazán, érzékenyen érintett. Az elnök úr korszak két fontos figurája, a hatalmas és ősz hajú Gálfalvi testvérek, évtizedek tanúi, harcostársai mesekönyvvel a hónuk alatt érkeztek. Két egyforma *Mackó úr kalandjai*-kiadást hoztak, ki tudja, miért. Talán azért, mert hosszú évek után ön- és közíróiát gyakoroltak? Vagy egyszerűen ráértek már ezek a kedves nagyapák a mesekönyvvásárlásra is, az *így működik Markó Béla* előtt. Ilyen békebeli találkozások korát éljük?

– Markó úr, hát hogy lehet, hogy olyan kérdéseket kapott, Markó úr, amelyeket eddig soha? Ha kapott is, Markó úr, még soha sem válaszolt ezekre? – kérdezte csillogó szemmel Markó urat egy fiatal lány a bemutatón. Hosszan, egyre mélyülő hangon ismételte, búgta, hogy Markó úr, ezzel a két szóval, ezzel a lágyított hangszóval telt meg a terem. Belepirult a kérdező a kérdésbe, a Markó úrba és az igyekezetbe, hogy valami olyasmit kérdezzen, és úgy, ahogy eddig nem. A kérdés gyorsan el is párologott, csak a lényeg maradt, a Markó úr. A Gálfalvi testvérek kezében figyelmeztetésként és biztatásként visszacsillant a Mackó úr borítója: ilyen, ha találkoznak végre errefelé az urak.

Markó, aki bejárta a plakátokra fel-, majd onnan leívelő utat, számot vetett a felnyalásokkal és levakarásokkal, szembenézett a Mackó urat magasra tartókkal – és elmosolyodott. Megmosolyogta az eltűnő elnökurazást, és rámosolygott a Markó urazásra, a mélyülő hangszínekre, az igyekezetre, az őt körbejáró, közelítő és távolodó nyüzsgésre. Nem, nem válaszolt minden kérdésre, és nem hangzott el minden kérdés, vannak dolgok, amelyeket plakátolás előtt és plakátolás után is megtart magának. Ettől ő ő, elnök úr, Markó úr, vagy Béla, ahogy tetszik. Aki kíváncsi, az olvassa el a verseit, tette hozzá.

És ez itt az igazi remény és ígéret, hogy léteznek még saját jogú versek meg saját jogú versírók. Akik maguk írják saját képeiket és saját képeikhez a feliratokat. És ezek már tényleg túl vannak mindeneken, az elnök urazáson, a Markó urazáson, de még a Bélán is. Benne van minden, aminek benne kell lennie, ködök, fények, lassítás, gyorsulás. Azé a hatalom, aki ír. És azé a nagyobb hatalom, aki olvas. És ez utóbbi az ország is. Olyan ország, ahogyan olvassák.

Verseket a magyarországi ködbe. Hatalmas óriásplakátokra hatalmas, óriás verseket. Fenébe a felnyalattakkal és a levakarhatókkal. És amíg nem tanultok meg szabadon olvasni, uralkodni a sorok és a képek fölött, ne reménykedjétek. Jó átlépni a határt, nagyon hamar elpárolog hátunk mögött Magyarország.

Tetszik

2 ember kedveli. Legyél te az első az ismerőseid közül!

Kapcsolódó írások:

1. **Parászka Boróka: Lefölözési verseny** Januárban mutatkozott meg igazán, hogyan fog lezajlani Erdély elsivatagosodása. A...
2. **Parászka Boróka: Szilánkjaink** Azért, mert nekem ez a családom, hát tudod, azért én...
3. **Parászka Boróka: Miért loptak Koszovóban a románok magyar kabátot?** Parászka Boróka Miért loptak Koszovóban a románok magyar kabátot?...
4. **Parászka Boróka: Húzzuk meg magunkat** Az egész Romániát behálózó magyar napilap, az

Új Magyar Szó...

5. **Parászka Boróka: Ortodox Magyarország** Orbán Viktor és Traian Basescu derűsen fog kezét – ez...

Cimkék: Parászka Boróka